

מאמרי
מגילה נקראת;
ליהודים היתה אורה – ה'תשל"ט

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לפורים קטן, היתשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)

שנת הקהל

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה„צמח צדק“

בס"ד.

פתח דבר

לקראת פורים-קטן הבעל"ט – הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמרי ד"ה מגילה נקראת כו' שנאמר בהתוועדות מוצש"ק פ' תצוה, פ' זכור י"א אדר וד"ה ליהודים היתה אורה שנאמר בהתוועדות פורים ה'תשל"ט, הנחה בלתי מוגה.

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

י"ב אדר, ה'תשנ"ו (ופרצת),

שנת הקהל

שנת המאה וחמישים להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמרים

מגילה נקראת, מוצש"ק פ' תצוה, פ' זכור, י"א אדר

החילוק בין כפרים ועיירות גדולות (שקורין בי"ד) לכרכים מוקפים חומה (שקורין בט"ו) – בדוגמת החילוק בעבודת המלאכים בין אופנים וחיות הקודש שבעשי' ויצירה, שעבודתם ברעש, כמו בן כפר שראה את המלך, לשרפים שבבריאה, כמו בן כרך שראה את המלך.

ובעבודת האדם – בן כרך מוקף חומה הו"ע התורה בתכלית הביטול, היפך הרעש. ובנר"נ – בחי' נשמה, בינה. וקורין בט"ו – י"ה, חו"ב; עיירות גדולות – עיר שיש בה עשרה בטלנין שמצויין תמיד בשעת התפלה – עבודה בבחי' רוח, מדות; וכפרים – עבודה בבחי' נפש, מעשה המצוות. וקורין בי"א – ו"ה.

וזהו מגילה נקראת – כמו קריאת התורה, שקורא להקב"ה לבוא אליו. וחילוקי הזמנים בקריאתה הם בהתאם לחילוקי המדרגות בעבודה: מי"א – ו"ה, רוח ונפש, תפלה ומעשה המצוות, עד לט"ו – י"ה, נשמה, לימוד התורה 5

ליהודים היתה אורה, פורים

יהודי – מלשון הודאה, מודה בכל התורה כולה, היינו, שמתייחד לא רק עם שכל התורה (כפי שאורייתא מחכמה נפקת), אלא גם עם הדרגא הנעלית שבתורה שבה שייך רק ענין ההודאה.

וזהו ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר – שמצד ענין ההודאה (יהודים) נעשים כל הענינים דאורה ושמחה וששון ויקר באופן נעלה יותר. ובפרטיות: אורה – לשון נקבה, שמקבלת מעצמות ומהות; שמחה – בינה כפי שהיא למעלה מחכמה, שבה נעשה התגלות עתיק; ששון זו מילה – שעל ידה נמשך פנימיות עתיק; ויקר – פנימיות עתיק כפי שהיא במקומו ממש 11

בס"ד. מוצש"ק פ' תצוה, פ' זכור, י"א אדר, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

מגילה נקראת בי"א בי"ב בי"ג בי"ד בט"ו, לא פחות ולא יותר. כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בט"ו, כפרים ועיירות גדולות קורין בי"ד, אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה¹. וידוע דיוק רבותינו נשיאינו בזה², מהו ענין חילוקי הזמנים בקריאת המגילה, דאף שלמדים זאת ממ"ש³ בזמניהם, זמנים הרבה תקנו להם⁴, הרי לא מציינו דוגמתו בכוכ"כ וברוב המצוות שיהי' בהם חילוק הזמנים, ובזה גופא לא רק החילוק בין י"ד לט"ו המפורש במגילה, שגם זה דבר חידוש לגבי שאר המצוות, אלא גם מה שניתוסף בתושבע"פ (ע"י הלימוד הנ"ל) שכפרים מקדימין ליום הכניסה, שעפ"ז קורין את המגילה גם בי"ג וגם בי"ב ועד גם בי"א.

(ב) **ויובן** בהקדם⁵ ביאור החילוק בין כפרים ולמעלה מזה עיירות גדולות ולמעלה מזה כרכין המוקפין חומה (וכמובא בהדרושים⁶ שענין כרך וכפר יובן ממ"ש במ"א⁷ שזהו ההפרש בין תפלה דשבת לתפלה דחול כו'), שיש דוגמתו גם בעבודת המלאכים, שבנ"י מזכירים אותה בברכות ק"ש [שמזה מובן שזהו סיוע והקדמה שע"ז יוכלו לבוא למעמד ומצב דק"ש, ולאח"ז לתפלת העמידה, לאחר הקדמת העבודה דק"ש], ששם מסופר בפרטיות אודות עבודת המלאכים⁸, האופנים וחיות הקודש, ולפנ"ז גם עבודת השרפים. ובכללות הנה השרפים ענינם ומעמדם ומצבם הוא בעולם הבריאה. ואופנים שבהם נאמר⁹ אופן אחד בארץ הם בעולם העשי'. ולמעלה מהם חיות הקודש שמקומם בעולם היצירה. וכל זה שייך לר' השלבים שבסולם דתפלה¹⁰ (שקאי על תפלת

תו"מ סה"מ פורים ע' רצג ואילך). וראה גם

לקו"ש חכ"א ע' 202 ואילך (ממאמר זה).

(6) אוה"ת וסה"מ תרכ"ט שם.

(7) ראה לקו"ת ברכה צז, ב.

(8) ראה גם תניא פמ"ט (סט, ב).

(9) יחזקאל א, טו.

(10) ראה זח"א רסו, ריש ע"ב. ח"ג שו,

ריש ע"ב. תקו"ז תמ"ה (פג, א).

(1) משנה מגילה ב, א.

(2) ראה בהנסמן בהערה 5.

(3) אסתר ט, כו.

(4) מגילה שם.

(5) בהבא לקמן — ראה ד"ה מגילה נקראת

באוה"ת מגילת אסתר ס"ע ערה ואילך. ד"ה

הנ"ל תרכ"ט, תרע"ה, תשי"ד (סה"מ תרכ"ט

ע' פג ואילך. תער"ב-תרע"ו ע' שיא ואילך.

העמידה, ובכללות יותר על כללות ענין התפלה) דרך מעבר כל העולמות, החל מההתחלה באופן דמוצב ארצה¹¹, שזהו עולם העשי', ולאח"ז עולה בסולם התפלה מעשי' ליצירה ולאח"ז לבריאה — שניתוסף סיוע והתעוררות ונתינת כח בעבודת האדם, עי"ז שמזכיר (בברכות ק"ש) אודות עבודת המלאכים (שמשתקפת גם בעבודתו), הן עבודת האופנים בעשי', והן עבודת חיות הקודש ביצירה, והן עבודת השרפים שמעמדם ומצבם בעולם הבריאה, ועד שמגיע לק"ש עצמה — בריאה, ולאח"ז לתפלת העמידה, שהיא בעולם האצילות¹². וזהו גם החילוק שבין כרכין מוקפים חומה לכפרים ועיירות גדולות, כמובן ממארז"ל¹³ שאינו דומה בן כרך שראה את המלך, דקאי על ישעי' שראה את המרכבה בעולם הבריאה (ומזה מוכח שבריאה הו"ע של כרך), לבן כפר שראה את המלך, דקאי על יחזקאל שראה את המרכבה כפי שהיא למטה מעולם הבריאה (וענין זה שייך לכפרים ועיירות גדולות, שלכתחילה נזכרו במשנה ביחד, ורק אח"כ מוסיפה המשנה שהכפרים מקדימין ליום הכניסה), ולכן מרבה יחזקאל ומאריך בסיפור המרכבה מתוך רעש גדול, ומזכיר גם הרעש גדול¹⁴ בנוגע למרכבה שראה כו', והיינו לפי שענין הרעש ישנו רק אצל בן כפר שראה את המלך, משא"כ אצל בן כרך.

ג) והנה הענין דבן כרך בעבודת האדם בכלל הו"ע התורה, כי, כרך היא עיר מוקפת חומה, וזהו"ע התורה, כמארז"ל¹⁵ חומה זו תורה, דכשם שהחומה שנעשית מאבנים מגינה על האדם, כן הוא בתורה שנסעה וירדה כמה מדרגות עד שנתלבשה בצירופי אותיות גשמיות בדיו על הספר¹⁶, הנה אותיות התורה נקראים אבנים, ועל ידם נעשה החומה שמגינה על האדם, שהרי התורה מגינא ומצלא גם בעידנא דלא עסיק בה¹⁷, שזוהי הגנה תמידית. ובתורה גופא קאי בן כרך על העוסק בתורה באופן דתורתו אומנתו¹⁸, והיינו, שנמצא בהתיישבות בתורה, שלכן נקרא בן כרך, לפי שהתורה היא המקום שבו נמצא ושם הוא מקום דירתו. והנה, התורה היא דבר ה', כמ"ש ואשים דברי בפיך גו'¹⁹, הלא כה דברי כאש גו'²⁰. וגם בעבודת האדם בג' הבחי' נפש רוח ונשמה הרי זה בחי'

16) ראה תניא פ"ד.

17) סוטה כא, א.

18) ראה שבת יא, א.

19) ישעי' נא, טז.

20) ירמי' כג, כט.

11) לשון הכתוב — ויצא כח, יב.

12) ראה אוה"ת ויצא ח"ה תתלז, ב.

ובכ"מ.

13) חגיגה יג, ב.

14) יחזקאל ג, יב-יג.

15) פסחים פז, א.

נשמה, שהו"ע הבינה, כמ"ש²¹ נשמת שד"י תבינם, דהיינו ענין ההבנה וההשגה, החל מבינה שכוללת כל התלת מוחין חב"ד²², ועד שגם התגלות עתיק (ענין התענוג, תכלית השלימות) הוא בבינה²³, שזהו"ע שלמעלה מעיקר עבודת האדם שהיא בשבעת המדות, שזהו"ע כבוש ארץ ז' עממין²⁴. וכיון שלימוד התורה הוא באופן דואשים דברי בפין, הרי זה באופן של ביטול, בקול דממה דקה²⁵, ולא ברעש נוכפי שרואים בפשטות שלימוד התורה הוא באופן שדברי חכמים בנחת נשמעים²⁶, ואדרבה, רעש גדול מבלבל בזה, בדוגמת בן כרך שראיית המלך אצלו אינה באופן של רעש, כיון שהמלך רגיל שם. ובדוגמת השרפים, שלכן נקרא שמש שרפים לפי שנשרפים כו'²⁷, והיינו, שע"י הביטול שלהם נעשים היפך המציאות, ולכן אין אצלם רעש גדול.

וזהו שכרכין המוקפין חומה קורין בט"ו באדר, שאז קיימא סיהרא באשלמותא²⁸, לפי שהענין דתורתו אומנתו (בן כרך) הוא תכלית השלימות שבעבודת האדם. ועוד זאת, שט"ו בגימטריא י"ה, שהם ב' אותיות ראשונות דשם הוי', הנסתרות לה' אלקינו²⁹. וענינם בשם הוי' שבנפש האדם [כמבואר בלקו"ת פ' ראה³⁰ בפירוש הכתוב³¹ פנים בפנים דבר ה' עמכם, שבשעת קבלת התורה נמשך לכל אחד ואחד מישראל (שניתנה לו כל התורה כולה) בחי' הוי' בבחי' פנים שלהם כו', וזהו ענין קבלת הדבור אנכי ה' אלקיך³², פי' שיהי' בחי' שם הוי' מאיר ומתגלה בך כל כך עד שיהי' נקרא על שמך להיות אלקיך, אלקים שלך, היינו כחך וחיותך] הוא חכמה ובינה (כמבואר גם באגה"ת³³ ובאריכות יותר בדרושים שבלקו"ת ובכ"מ). וזהו גם הענין דנקודה בהיכלי' (כמבואר בלקו"ת שם), שהיכל הוא בנין בית, ומכמה בתים נעשית עיר (שעז"נ³⁴ גדול הוי' גוי' בעיר אלקינו גוי'), ועד לכרך המוקף חומה, שקשור עם

21 (איוב לב, ח.	27 (ראה לקו"ת נשא כח, ד.
22 (ראה עץ חיים שער מו (שער כסא הכבוד) פ"א.	28 (ראה שמור"ר פט"ו, כו. זח"א קנ, א.
23 (ראה תו"א לך לך יא, ב. לקו"ת ר"ה נז, א. ועוד.	29 (נצבים כח, כט. וראה לקו"ת ראה כט, א.
24 (ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"ב ע' תשצח ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' ג ואילך.	30 יח, א.
25 מלכים"א יט, יב.	31 (דברים ה, ד.
26 (קהלת טז, יז. וראה לקו"ת שלח מט, א. ביאורו"ז לאדמו"ר האמצעי כא, ד.	32 יתרו כ, ב. ואתחנן ה, ו.
	33 פ"ד.
	34 (תהלים מח, ב. וראה זהר ח"ב רלה, א. ח"ג ה, א. זהר חדש מד, א. נא, ד. תו"א וארא נו, ב.

לימוד התורה בתכלית השלימות, ומזה נמשך גם בקיום המצוות הענין דקריאת המגילה בט"ו באדר שבו קיימא סיהרא באשלמותא.

ד) **והמדריגה** שלמטה מזה היא עיירות גדולות, שאמנם אינם כפרים, אבל גם אינם כרכים המוקפים חומה. והענין בזה, דהנה, אי זו היא עיר גדולה, כל שיש בה עשרה בטלנין³⁵, שבטלים ממלאכתן כדי להיות מצויים תמיד בשעת התפלה בבית הכנסת, ומזה מובן שענינם הוא ענין התפלה (שזהו ענינו של בית הכנסת). והנה, ענין התפלה קשור עם בחי' הרוח שבנשמת האדם, שעיקרו בענין בירור המדות, החל מהענין דואהבת גו'³⁶, כיון שראשית המדות היא מדת החסד (שפנימיותה הו"ע האהבה³⁷), שהיא יומם³⁸ דאזיל עם כולהו יומין³⁹. ועבודה זו היא באופן של רעש גדול, כמו חיות הקודש שביצירה, שאצלם מתחיל הענין דרעש גדול, לפי שאין בהם הביטול דשרפים, ודוגמתו בעבודת האדם, שאין כאן הביטול דלימוד התורה באופן דואשים דברי בפיך, אלא עדיין צריך לפעול בעצמו ענין הביטול כו'.

ונוסף לזה ישנו אופן העבודה שהוא בדוגמת האופנים שבעשי', שזהו"ע עשיית המצוות, שאפילו כשעשי' זו היא באופן דמצות אנשים מלומדה⁴⁰, ה"ה יוצא י"ח עשיית המצוות (כמבואר בתניא⁴¹). ומובן שגם בעבודה זו כפי שנמצאים למטה בארץ, ישנו הענין דראיית המלך, שהרי ענין המצוה הוא מלשון צוותא וחיבור כו'⁴². ומצד ריחוק הערך, הרי זה פועל רעש גדול (דוגמת הרעש גדול שבעבודת האופנים שבעשי'), במכש"כ וק"ו מהרעש גדול שבחיות הקודש. אך דוקא ע"י הרעש גדול נעשה הענין דברוך כבוד ה' ממקומו⁴³, שנוסף על העילוי לגבי שרפים שאין מזכירין את השם אלא לאחר ג' תיבות, כדכתיב קדוש קדוש קדוש ה' צבאות (כדאיתא בגמרא⁴⁴), ואילו כאן נמשך שם הוי' מיד לאחר ברוך כבוד⁴⁵, ישנו גם העילוי שהמשכה היא ממקומו⁴⁶, מתכלית ההעלם, ועד לעצמות ומהות, שזהו אמיתית הענין דצוותא וחיבור — דירה ית' לו בתחתונים⁴⁷.

(41) פל"ח.

(42) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. ובכ"מ.

(43) יחזקאל ג, יב.

(44) חולין צא, ב ואילך.

(45) ראה גם סה"מ תרל"ג ח"א ע' יג.

(46) ראה לקו"ת האזינו עה, ב.

(47) ראה תניא פל"ו.

(35) מגילה ה, א ובפרש"י.

(36) ואתחנן ו, ה.

(37) ראה תניא אגה"ק סט"ו.

(38) תהלים מב, ט.

(39) ראה זח"ג קג, א"ב. קצא, ב. זח"א

מו, א. לקו"ת בהעלותך ל, א. האזינו עו, ב.

סה"מ תש"ח ע' 144. וש"נ.

(40) ע"פ ישע"י כט, יג.

וזהו שהתחלת זמן קריאת המגילה בכפרים היא ב"א, כי י"א בגימטריא ו"ה שבשם הוי', שענינם בדרגת נשמת האדם הוא רוח ונפש, וענינם בעבודה הוא בירור המדות והעבודה בכח העשי' (בג' הלבושים דמחשבה דיבור ומעשה, והמעשה הוא העיקר⁴⁸). וע"פ הנ"ל (ס"ג) מאגה"ת ומלקר"ת, הנה ענין הו' הוא קול (ו' דא קול⁴⁹), שהו"ע דיבור התורה (לא מחשבת התורה שהיא בבניה, אלא קול ודיבור התורה), וכן דיבור התפלה, שהרי עיקר ענין הדיבור הוא בתפלה⁵⁰. כי אע"פ שגם לימוד התורה צ"ל בדיבור, כפי שדרשו רז"ל⁵¹ על הפסוק⁵² כי חיים הם למוצאיהם, אל תקרי למוצאייהם אלא למוצאייהם בפה, הרי ידוע בנוגע לתושבע"פ בכלל (וכפי שמצינו גם בנוגע לענין הקשור עם פורים⁵³) שהדיבור צ"ל ביחד עם הבנה והשגה, באופן שידע מאי דקאמר⁵⁴, ודוקא כשהדיבור הוא ביחד עם הבנה והשגה הרי זה נעשה ענין של מצוה. משא"כ בענין התפלה, הנה הן אמת שהיא עבודה שבלב, כמארז"ל⁵⁵ איזוהי עבודה שבלב זו תפלה, הרי המ"ע שבדבר הו"ע הדיבור⁵⁶, ודי בכוונה כללית דדע לפני מי אתה עומד⁵⁷ (כמבואר בפוסקים⁵⁸), ואע"פ שאינו מבין פירוש המילות, יוצא י"ח תפלה (חוץ מפסוק ראשון דק"ש וברכה ראשונה דשמו"ע⁵⁹, וגם על זה יש תיקון ע"י תפלה מלוקטת, כמובא בתניא בקונטרס אחרון⁶⁰). ומזה מובן שעיקר ענין אות ו' שקאי על קול ודיבור הו"ע התפלה. ואח"כ נמשך באות ה' שהו"ע מעשה המצוות (החל מצדקה וגמ"ח שכוללת כל המצוות⁶¹).

(ה) **וזהו** מגילה נקראת ב"א ב"ב ב"ג ב"ד בט"ו כו'. דהנה, מגילה נקראת פירוש⁶² שקריאת המגילה היא ממש ענין קריאת התורה, כמבואר בתניא⁶³ בפ"י קורא בתורה, שע"י עסק התורה קורא

תשמ"ו ח"ב ע' 836).

54) ראה הלי' ת"ת לאדה"ז ספ"ב.

55) תענית ב, א.

56) ראה לקו"ש חל"ח ע' 20.

57) ראה ברכות כח, ב.

58) ראה שו"ע אדה"ז ס"ס ס"ה.

59) שו"ע אדה"ז שם. סק"א ס"א.

60) קנ"ד, ב.

61) ראה לקו"ת פ' ראה כג, ג.

62) ראה אוה"ת מג"א ס"ע רעח. ועוד.

63) ס"פ לו.

48) ראה אבות פ"א מ"ז.

49) ראה זהר ח"ב רכו, ב. ח"ג קכא, א.

רנז, א. תקו"ז בהקדמה (יד, א). ועוד.

50) לשלימות הענין — ראה שיחת

מוצש"ק פ' תשא, פ' פרה שנה זו (תשל"ט).

51) עירובין נד, א.

52) משלי ד, כב.

53) כנראה הכוונה לענין דמבטלין תלמוד

תורה למקרא מגילה (מגילה ג, א), שמקרא

מגילה חשיב ביטול תורה לגבי הלימוד בעיון

כו' (ראה שו"ת בית אפרים אר"ח סס"ח.

תו"מ סה"מ פורים ע' רמח. התוועדויות

להקב"ה לבוא אליו כביכול כאדם הקורא לחבירו שיבוא אליו וכבן קטן הקורא לאביו כו', והיינו שכל אחד מישראל, מנער ועד זקן טף ונשים⁶⁴, קורא לאביו ע"י הקריאה בתורה וכן ע"י הקריאה במגילה כו'. ובוזה גופא יש חילוקי דרגות בזמן הקריאה מי"א עד ט"ו, בהתאם לחילוקי המדרגות בעבודת בני", שבכללות ובענינים שבגלוי — (מגילה) נקראת — נחלקים לג' המדרגות הנפש רוח נשמה, שענינם בעבודה הוא מעשה המצוות (נפש), אות ה' דשם הוי', עבודת התפלה (רוח), אות ו' דשם הוי', ולימוד התורה (נשמה), אותיות י"ה. והם גם בדוגמת החילוק שבין בן כפר שראה את המלך [ששם הוא הרעש הכי גדול, בדוגמת הרעש שבעבודת האופנים (שבעשי, נפש), ועד"ז הרעש גדול שבעבודת חיות הקודש (שביצירה, רוח), בדוגמת בן עיר (שיש בה עשרה בטלנין) שענינו עבודת התפלה] לבן כרך כו'. וההתחלה היא בי"א (ו"ה), כיון שבוזה נכלל ענין המעשה שהוא העיקר, שצריך להיות גם אצל אלו שתורתם אומנתם, כדאיתא בירושלמי⁶⁵ בנוגע לרשב"י שהיתה תורתו אומנתו, שבוודאי הפסיק לעשיית סוכה ונטילת לולב, ועד"ז בשאר כל המצוות. ומזה באים אח"כ עד ליי"ד וט"ו, שהו"ע קיימא סיהרא באשלמותא⁶⁸.

ו) **ויהי** רצון שבקרוב ממש נזכה לקריאת המגילה כפי שתהי' לעתיד לבוא (שהרי עתידין כל המועדים ליבטל, חוץ מפורים⁶⁶ (ועד"ז יוהכ"פ⁶⁶ או חנוכה⁶⁷), כמובא גם לפס"ד להלכה⁶⁸), באופן שמגילה נקראת בט"ו, בירושלים שהיא כרך מוקף חומה, שהרי אע"פ שפרוות תשב ירושלים⁶⁹, הרי גם אז אני אהי' לה נאום ה' חומת אש סביב⁷⁰, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, ושם נעשה לפניך כמצות רצונך⁷¹, כולל גם מצות קריאת המגילה וכל הקשור לשאר המצוות דפורים, ובעגלא דידן.

69) זכרי' ב, ח.

70) שם, ט. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ע' תתקצט. אוה"ת בשלח ע' תרפא. סה"מ תרצ"ג ע' תקה. ע' תככ. 71) נוסח תפלת המוספין. וראה תו"א יחי מו, ב. תו"ח שם לו, א. רלו, ג ואילך. המשך וככה תרל"ז פי"ז ואילך (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תכ ואילך). ובכ"מ.

64) אסתר ג, יג.

65) ברכות פ"א ה"ב. ועוד.
66) מדרש משלי ט, ב. ילקוט שמעוני משלי רמז תתקמד. וראה תו"א מגילת אסתר קכא, א ואילך.
67) הובא באגרת הטיול דרוש אות מ'. ספר החיים ח"ג רפ"ז.
68) ראה רמב"ם הל' מגילה פ"ב הי"ח.

בס"ד. פורים, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר'. וידוע דיוק רבותינו נשיאינו בזה², שבמגילה בכלל ובפסוק זה בפרט נקראים בני" בשם יהודים דוקא, אע"פ שבחמשה חומשי תורה וכן בשאר נביאים וכתובים נקראים בכו"כ שמות, ובכללות הרי זה השם ישראל, וגם יעקב וישורון (וכן נער³ וגוי⁴), משא"כ בכל המגילה נקראים בשם יהודים. גם צריך להבין השייכות דאורה ושמחה וששון ויקר עם המעמד ומצב שבני" נקראים בשם יהודים (ליהודים היתה אורה ושמחה וגוי⁵), הן בנוגע לפשטות הענין, ועאכו"כ ע"פ ההסברה בתושבע"פ⁶ שאורה זו תורה שמחה זה יר"ט ששון זו מילה ויקר אלו תפלין, שכל זה קשור עם המעמד ומצב דליהודים דוקא, ונעשה לאחרי כל משך הזמן שבני" עמדו בנסיון שהי' בענין המס"נ, כמובן מפשטות הכתובים, ובפרט ע"פ המבואר במדרשי רז"ל, ועד לדרושי אדמו"ר הזקן ואדמו"ר האמצעי והנשיאים ממלאי מקומם, דלכאורה, מהי השייכות שדוקא עי"ז נעשה אורה ושמחה וששון ויקר. גם צריך להבין בענין אורה ושמחה וששון ויקר, שבפשטות הרי זה באופן שתחילה היתה אורה, ואח"כ יתירה מזה, שמחה, ויתירה מזה, ששון, ויתירה מזה, ויקר, דלכאורה, כיון שאורה זו תורה, הרי זה כולל את כל הענינים כולם, דכיון שלימוד מביא לידי מעשה⁶, ה"ה באים עי"ז שישנו הענין דאורה זו תורה.

(ב) **וידוע** נקודת הביאור בזה, דהנה, השם יהודי הוא מלשון הודאה⁷, וכדאיתא בגמרא אמאי קרי ליי יהודי, ע"ש שכפר בעי"ז⁸, וכל הכופר בעי"ז כמודה בכל התורה כולה⁹. אך צריך ביאור, דלכאורה, הרי תורה ענינה לימוד והבנה והשגה, ועד שכאשר הלימוד הוא כדבעי

(1) אסתר ח, טז.

(2) תו"א מגילת אסתר צט, א. שערי אורה

צג, א. ועוד.

(3) הושע יא, א.

(4) שמואל-ב ז, כג. ועוד.

(5) מגילה טז, ב.

(6) קידושין מ, ב.

(7) תו"א שם צז, א. שערי אורה שם, ב.

אוה"ת מג"א ע' קמא. ועוד.

(8) מגילה יג, רע"א.

(9) קידושין שם, א.

הרי זה נעשה באופן שהתורה נקראת על שמו, כמ"ש¹⁰ ובתורתו יהגה, וא"כ, מה שייך בזה ענין ההודאה, הרי זה באופן ששכלו מחייב ללמוד התורה, כיון שהיא חכמתכם ובינתכם¹¹ (אפילו לעיני העמים¹¹, ועאכו"כ אצל איש ישראל כשלעצמו), והלימוד הוא באופן שמביא לידי מעשה⁶, וא"כ, אין צורך שיהי' מודה בכל התורה כולה. והרי ענין זה נאמר לא רק בנוגע לקטן שבישראל, אלא בנוגע לכל בני", ומובן שכאשר הקטנים הם ביחד (ועד לאחדות אמיתית) עם ראשיכם שבטיכם, אזי פועלים ראשיכם שבטיכם להעלות גם את הקטנים לדרגת ראשיכם שבטיכם, ואז אין מקום לכאורה לענין ההודאה (מודה בכל התורה כולה).

אך ידוע הביאור בזה, דהנה, התורה נסעה וירדה כמה דרגות עד שבאה למעמד ומצב ששייך בה ענין של הבנה והשגה. וכידוע בענין אורייתא מחכמה נפקת¹², שרק נפקת מחכמה, אבל מעמדה ומצבה הוא למעלה מזה¹³, כמ"ש¹⁴ ואהי' אצלו גו' שעשועים גו' לפניו, שהו"ע השעשועים דעצמות ומהות (ככל הפירושים שבזה). והרי ענין השעשועים הוא למעלה מענין החכמה אפילו כפי שהיא בעצמותו ית', ועאכו"כ כפי שבאה באופן דשמן תורק שמך¹⁵, כאדם שמריק מכלי לכלי¹⁶, והיינו, שהתורה כפי שהיא, עם כל הענינים שבה, הן ענין החכמה שבה (חכמתכם ובינתכם), והן השעשועים שבה (שעשועים גו' לפניו), נסעה וירדה כו' עד שנתלכשה בצרופי אותיות גשמיות בדיו על הספר¹⁷, ולאח"ז גם בתושבע"פ עד לחידוש של תלמיד ותיק¹⁸ (שהרי ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא¹⁹), שגם שם נמצאים כל הדרגות הנ"ל.

וזהו הענין דיהודים, מלשון הודאה, שמודה בכל התורה כולה, היינו, שלא זו בלבד שנמצא במעמד ומצב של יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו עם שכל התורה, חכמתכם ובינתכם, ע"י השגת שכל התורה בתכלית השלימות, עד שהשכל והמשכיל והמושכל נעשים כולא חד,

14) משלי ה, ל.	10) תהלים א, ב. וראה קידושין לב, ריש ע"ב ובפרש"י.
15) שה"ש א, ג.	11) ואתחנן ד, ו.
16) שהש"ר פ"א, ג.	12) זח"ב סב, א. פה, א. קבא, א. ח"ג פא, א. קפב, א. רסא, א.
17) תניא פ"ד (ת, ב).	13) ראה תניא אגה"ק ס"א (קב, ב). תו"א
18) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. לקו"ש ח"ט ע' 252. וש"נ.	14) לקו"ת בהר מג, סע"א. במדבר ז, א. סוכות פב, ג.
19) ראה תענית ט, א.	

שזהו היחוד עם חכמתו של הקב"ה (כמבואר בארוכה בתניא²⁰), אלא הוא גם למעלה יותר, שמודה בכל התורה כולה, שזהו מצד ענין נעלה יותר בתורה שבו שייך רק ענין ההודאה. והרי ענין זה ישנו לא רק בחלק התורה שנקרא בפרטיות בשם חוקים, אלא אפילו בחלק התורה שנקרא בשם עדות, ואפילו בחלק התורה הנקרא בשם משפטים, שזהו כללות הענין דחכמתכם ובינתכם, ועד שגם השכל של נה"ב מבין זאת, הנה גם בזה יש ענין שבו שייך רק ענין ההודאה. וזהו ענינו של יהודי, שמודה בכל התורה כולה, היינו, שבכל התורה כולה, בכל ענין ופרט שבה, לוקח הוא את הענין שבו שייך רק ענין ההודאה.

ג) **ועפ"ז** יובן שאע"פ שבנ"י "קבלו כבר"²¹ הענינים דתורה ויו"ט ומילה ותפילין, ועי"ז הי' אצלם השכר דאורה ושמחה וששון ויקר, הנה בימי הפורים נפעלו הענינים דאורה ושמחה וששון ויקר באופן נעלה יותר, כיון שעבודת בני"י (בתורה ויו"ט ומילה ותפילין) היתה באופן נעלה יותר — כפי שנקראים בשם יהודים, כמודגש בכך שבכל המגילה נקראים תמיד בשם יהודים, הן בזמן הגזירה רח"ל, הן בזמן התפלה לביטול הגזירה, והן לאחר הגזירה, והיינו²², שבכל המעמדים ומצבים עמדו בלי שינוי כלל באופן שנקראים בשם יהודים, ע"ש ענין ההודאה, שקשור עם עצמות ומהות, כמבואר בכ"מ²³ שבנוגע לשמך שייך לומר אהללה²⁴, משא"כ בעצמות ומהות הו"ע ההודאה דוקא. ועי"ז נעשה אצלם אופן אחר, אופן חדש, הן באורה הן בשמחה הן בששון והן ביקר.

ד) **והענין** בזה, כמבואר במאמרים²⁵ שישנו הענין ד(נר מצוה ו)תורה אור²⁶, אך ישנו ענין נעלה יותר בתורה, שלכן נקראת (לא אור, אלא) אורה, לשון נקבה, מקבל, שהיא רק מקבל מעצמות ומהות, ועד שאינה אלא עצמות ומהות בלבד — אורייתא וקוב"ה כולא חד²⁷. והיינו, שאין זה כפי שהתורה נסעה וירדה עד שבגלוי עכ"פ ה"ה באופן

נו ואילך.	20) פ"ה.
24) תהלים קמה, ב.	21) שבת פח, א.
25) שערי אורה צח, ב.	22) ראה תו"א שם צז, א. וראה ד"ה
26) משלי ו, כג.	בלילה ההוא תשמ"ו פ"ג (תו"מ סה"מ פורים
27) ראה תניא פ"ד ורפכ"ג בשם הזהר.	ע' קסז). וש"נ.
וראה זהר ח"א כז, א. ח"ב ס, א. תקו"ז תיקון	23) שערי אורה צג, סע"ב. וראה אוה"ת
ו בתחילתו. לקו"ת נציבים מו, א. ועוד.	חנוכה ח"ה התקלה, א. סה"מ תרל"א ח"א ע'

של אורייתא מלשון הוראה²⁸, ולכן נקראת גם בשם אור²⁹, לפי שהיא מאירה כו' לדעת את המעשה אשר יעשון ואלה אשר לא תעשינה³⁰, אלא היא במעמד ומצב של מקבל, אורה לשון נקבה, שמקבלת מעצמות ומהות, ועד שכולא חד עם עצמות ומהות. ובאופן כזה נעשה גם אצל איש ישראל, בהיותו במעמד ומצב שנקרא בשם יהודי, במכ"ש וק"ו מזה שמצד חכמתו ושכלו נעשים המשכיל והמושכל והשכל כולא חד (כנ"ל ס"ב), ועאכו"כ בנוגע להתאחדות והיחוד בתכלית השלימות שאין למעלה ממנו עם ענין התורה כפי שנקראת בשם אורה.

ועד"ז בענין השמחה. דהנה, אע"פ ששמחה מורה על התפשטות, שלכן ענין השמחה בספירות הו"ע ספירת הבינה, כמ"ש³¹ אם הבנים שמחה, שהיא באופן של רחובות הנהר³², יש בשמחה גופא ענין נעלה יותר כו'³³. וכמו בנוגע לבינה, שאע"פ שבסדר הספירות קודמת חכמה לבינה שמקבלת מהחכמה, מ"מ, דוקא מצד זה שבינה היא בחי' רחובות הנהר, יש בה גם הבחי' כפי שהיא במרחב העצמי, ששם היא למעלה מספירת החכמה, ובלשון הידוע³⁴ שהתגלות עתיק היא דוקא בבינה. וזהו גם ענין השמחה כפי שהיא למעלה מבחי' אורה, והיינו, שאף שנת"ל גודל המעלה דאורה, הנה כאשר הבינה מקבלת מדרגא נעלה יותר, ה"ה למעלה גם מהענין דאורה. וזהו השמחה שנפעלה אצל בני"ע ע"י מעמדם ומצבם באופן שנקראו בשם יהודים.

ועד"ז בענין דששון, שהוא למעלה גם מענין השמחה (כמבואר בארוכה בהדרושים³³), ועד שששון זו מילה, שענינה ברית עולם³⁵, שזהו ענין נצחי, ללא שינויים, ובאופן שניכר דוקא בבשרכם³⁵. ובפרט ע"פ המבואר בדרושי למנצח על השמינית³⁶, שע"י המילה נמשך בחי' פנימיות היסוד עד לפנימיות עתיק, שזהו למעלה אפילו מענין השמחה כפי שהיא למעלה אפילו מענין האורה.

(32) זח"ג קמב, א. עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"ו. וראה לקו"ת פ' ראה יח, ב. ובכ"מ.
(33) ראה אוה"ת מגילת אסתר ע' קנב ואילך.
(34) ראה זח"ג קעה, ב. תו"א לך לך יא, סע"ב. לקו"ת ר"ה נז, א.
(35) לך לך יז, יג.
(36) לקו"ת תזריע כ, סע"ד ואילך. הובא באוה"ת שם.

(28) ראה זח"ג נג, ב.
(29) ראה גם ספר השיחות תש"ד ע' 116.
לקו"ש ח"כ ע' 271 ואילך.
(30) לשון הכתוב — יתרו יח, כ. ויקרא ד, ב. ועוד.
(31) תהלים קיג, ט. וראה זהר ח"א ריט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אם הבנים. לקו"ת שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

ולאח"ז באים לענין ויקר, דיקר בגימטריא ש"י³⁷, שהוא מחצה מבחי' הכתר שבגימטריא תר"ך, אלא שבכתר יש המחצה שנקרא בשם י"ש, והמחצה שנקרא בשם יקר, והחילוק ביניהם (כמבואר בשערי אורה³⁸), שיקר הוא בחי' פנימיות (הכתר, פנימיות) עתיק ממש (למעלה מהבחי' שמתגלה במילה), היינו, לא כפי שפנימיות עתיק הוא בפנימיות אבא³⁹, ולא כפי שפנימיות עתיק מתגלה בפנימיות בינה⁴⁰, אלא פנימיות עתיק כפי שהוא במקומו ממש⁴¹.

(ה) **וענין** זה שייך גם לאורה ושמחה וששון ויקר כפשוטם. והענין הוא, דהנה מבואר בכ"מ⁴² בענין אין ערוך לך הוי' אלקינו בעולם הזה⁴³, שאמיתית הענין דאין ערוך, שזהו אמיתית בחי' הכתר, מתגלה דוקא בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו. ומזה מובן שבאורה כפשוטה ישנו פנימיות ענין האורה עם כל העילויים שבדבר, ועד"ז יש בשמחה כפשוטה כל הענינים שבשמחה עד לתכלית השלימות שבזה (כנ"ל), ועד"ז בנוגע לששון ועד"ז בנוגע ליקר.

ועד"ז בנוגע לכללות הענין דאורה ושמחה וששון ויקר כפי שהם בספירות, שאורה ושמחה הו"ע יחוד חכמה ובינה, וששון ויקר הו"ע יחוד זו"נ (ז"א ומלכות)⁴⁴, שדוקא יחוד ז"א ומלכות מגיע למעלה יותר כו'. וכמבואר במ"א⁴⁵ בנוגע לתיבת והי' שאינו אלא לשון שמחה⁴⁶, שזהו לפי שבתיבת והי"ה קודמים אותיות ו"ה (זו"נ) לאותיות י"ה (חו"ב). וזהו גם מה שמצינו בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו [שאז יהי' העולם על מילואו]⁴⁷ בתכלית השלימות, עוד יותר מהמעמד ומצב

קלה ואילך. סה"מ תער"ב-תרע"ו ע' כה.
תרצ"א ע' פב. תרצ"ו ע' 9.
42) ראה סה"מ תרנ"ד ע' לו ואילך. ובכ"מ.
43) תפלת שחרית דשבת.
44) ראה אוה"ת שם ס"ע קנא ואילך.
וראה ספר הערכים-חב"ד ח"ד ערך אורה —
ביחס ל"שמחה וששון ויקר" ע' כג ואילך.
וש"נ.
45) המשך תער"ב ח"א פס"ט. לקו"ת פ'
ראה ל, ד. ובכ"מ.
46) ראה אסת"ר פתיחתא יא.
47) ראה ב"ר פי"ד, ז. פי"ג, ג.

37) מאורי אור אות י סעיף כה. מקדש
מלך לזח"ג נד, ב.
38) ק, ב.
39) ראה פרי עץ חיים שער הק"ש פט"ו.
אוצרות חיים (שער עתיק פי"ד לח, ב —
בהוצאת קאָרעץ, תקמ"ג) בהגהת מהר"ן בשם
האר"ז (ל). רמ"ז לזח"א רס, ב. רעו, ב. לקו"ת
נצבים מט ד. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
בסה"מ ה"ש"ת ע' 49. וש"נ.
40) ראה אוצרות חיים שם. סה"מ תרל"ז
ח"ב ע' תיא. סה"מ ה"ש"ת שם. וש"נ.
41) ראה המשך תרס"ו ע' קכו ואילך. ע'

דאלה תולדות השמים והארץ בהבראם⁴⁸, שעיקר שכינה בתחתונים היתה⁴⁹ (כמבואר בכ"מ) שנאמר הלשון והי⁵⁰, ו"ה קודם ל"ה.

ו) **וכ"ז** נפעל ע"י מעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות⁵¹, ובפרט ובמיוחד ע"י העבודה דימי הפורים, שיש בהם גם ענין הנצחיות, וכמ"ש⁵² וימי הפורים האלה לא יעברו גו', וכמארו"ל⁵³ שאפילו כאשר כל המועדים בטלים הנה ימי הפורים יהיו קיימים (עליהם ועל זרעם⁵⁴), וכן המגילה (החלק בתורה השייך לפורים) תהי' קיימת⁵⁵. וכן תהי' לנו, כאשר בקרוב ממש יהי' מסמך גאולה לגאולה⁵⁶, שמהגאולה דימי הפורים (בזמן ומעמד ומצב דגלות, שאכתי עבדי דאחשוורוש אנן⁵⁷) נבוא בקרוב ממש (ובלשון הרמב"ם⁵⁸ מיד) אל הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עלי' נאמר⁵⁹ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

<p>(54) אסתר שם, כז. (55) ירושלמי מגילה פ"א ה"ה. רמב"ם הל' מגילה ספ"ב. (56) מגילה ו, סע"ב. (57) שם יד, א. (58) הל' תשובה פ"ז ה"ה. (59) מיכה ז, טו.</p>	<p>(48) בראשית ב, ד. וראה ב"ר פי"ב, ו. (49) ב"ר פי"ט, ז. שהש"ר רפ"ה. (50) ראה אסתר"ר שם. (51) ראה תניא רפל"ז. (52) אסתר ט, כח. (53) מדרש משלי פ"ט, ב. ילקוט שמעוני משלי רמז תתקמד.</p>
---	---

לעילוי נשמת

הרה"ת ר' נדיב דובער ע"ה
בן – יבדלח"ט ר' עוזי שליט"א

קהתי

נפטר ח"י אדר ה'תשע"ה

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס לזכות משפחתו
על ידי זוגתו וילדיו, אחיו ואחיותיו
ומשפחתם שיחיו לאורך ימים ושנים טובות